

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 6. OKTOBER 1973 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 40.

Nejnovější dokumenty o persekuci

Mezinárodnímu kongresu historiků v San Francisku byl koncem srpna předložen dokument s abecedním jmenovým seznamem československých historiků, které postihla Husáková normalizace (jeho znění bylo také otištěno 21. 8. na stránkách frankfurtských novin FAZ). Seznam obsahuje téměř 150 jmen pracovníků v oboru historických věd, kteří ztratili svá zaměstnání v původním oboru a musí se žít v nevýznamných nebo dokonce pomocných zaměstnáních. Až na 11 výjimek byli všichni členové KSČ, vyloučení roku 1970. Mezi vyloučenými je např. 3 předválečných členů strany, nejznámější je jméno poúnorového "čističe" a později do roku 1968 ředitele Ústavu pro dějiny socialismu Pavla Reimana, který byl členem strany od roku 1921, dnes je v penzi. Další desítky vstoupila do strany ve válečných letech, většinou tajně v koncentračních táborech.

U 17. se nepodařilo zjistit dnešní zaměstnání, dalších 6 nemá práci nebo pracuje jen příležitostně. Lepší zaměstnání v zaměstnanecké pozici se podařilo najít celkem 35 osobám v různých knihovnách, archívech, muzeích nebo v podnicích. 9 se jich mohlo, obvykle mimo Prahu, uchytit v pedagogických funkcích nebo vyučují cizí jazyky. Sedm jich dalo přednost západní emigraci.

Přes padesát historiků musí vykonávat pomocné práce, plních 20 pracuje jako dělníci, téměř 10 vykonává v Československu hojně rozšířené "intelektuální" řemeslo topiče (v padesátých letech převažovala stavba mostů) a stejný počet pobírá nyní částečnou nebo plnou invalidní penzi. "Oblíbené" je povolání skladníka, zedníka, prodáváče a prodavačky, fidiče a čističe oken. Ota Filip řekl německému čtenáři, pojedle-li do Československa a uvidíte tam čističe oken, klidně jej oslovte pane doktore.

Nový dokument mu dává za pravdu. Tři z historiků jsou stále ve vězení (Milan Hübl

odsouzený od roku 1972, Jaroslav Mezník, nestraník z Historického ústavu, rovněž od r. 1972 ve věznici a Jan Tesař také z Historického ústavu ČSAV, zatčený první v roce 1969, po 13 měsících propuštěn bez soudního pojednávání, v listopadu 1971 odsouzen na šest let).

Nejvíce bez možnosti vědecké historické práce jsou pracovníci ve věku 45-55 let, jejich počet je v dokumentu udán číslem 70, následuje skupina do 45. let v počtu 40, přes 55 let je jich 13 a věk se nepodařilo zjistit u 25 osob. Nejmladším historikem dříve v oboru dějin KSČ na Karlově universitě a nyní ve funkci řidiče bude zřejmě Zdeněk Pousta narozený r. 1940, vedle Pavla Seifera rovněž z university, který namísto dějinami mezinárodního dělnického hnutí se zabývá čištěním oken (nar. 1938).

V seznamu je plno známých jmen a uvedme proto jen několik příkladů. Tak ředitel Historického ústavu ČSAV Josef Maccek, vydávající v padesátých letech řadu prací o husitském hnutí, smí alespoň pracovat na staročeském slovníku.

Karel Bartošek, přes tendenci práci (s objektivními poznámkami) o pražském povstání 1945 je topičem ve škole. František Janáček pracuje ve správě skladu,

Jan Křen — autor práce o válečné emigraci je dělníkem, nestraník Bedřich Löwenstein, jehož práce "Plá-doyer pro civilizaci" vyšla v NSR roku 1972 pracuje nyní jako překladatel, Luboš Kohout je dělníkem, stejně tak Karel Kaplan. Vilém Přechan z Bratislavy, kterému bezpečnost prohlédla v dubnu byt a který poslal, (jak jsme již psali), kongresu do San Franciska otevřený dopis o osudu svém a svých kolegů, byl rovněž topičem a teď je bez práce. Bohumil Pekárek ze zrušeného ústavu pro dějiny socialismu je dělníkem, Jaroslav Šedivý či-
(Pokrač. na str. 7)

DOLAR A SVĚT

Americký dolar zvyšuje po celou řadu již uplynulých měsíců ve světě svoji hodnotu, zatím co měna ostatních zemí a také zlato v poměru k hodnotě dolaru svoji pozici ztrácí. Jaké je pro to vysvětlení? Jistě je, že díky mezinárodnímu investicnímu sloupl dolar v posledních deseti dnech o další 2 procenta a jeho hodnota je o pouhé tři procenta nižší než po nemravné měnové úpravě v prosinci 1971.

Velmi pravděpodobně ke zvýšení kursu dolaru přispěl v minulých dnech i pokles zlata na světovém trhu na 126 dolarů za uncii ze skoro 200 dolarů za uncii ke konci minulého roku, k překvapení jak světové veřejnosti tak i finančních expertů. Zvýšení hodnoty dolaru bylo světovými finančními odborníky předpovídáno, protože jeho nízká hodnota v začátcích tohoto roku byla na-

prósto nerealistická a na delší dobu také naprosto neudržitelná. Hlavně po značném platebním přebytku amerického obchodu ve světě v posledních dvou čtvrtletích tohoto roku. Další značné zvýšení hodnoty dolaru se očekává na konci tohoto roku. Jak si asi vysvětlit také tyto další optimistické předpovědi ve prospěch amerického dolaru? S největší pravděpodobností je hlavním důvodem nynější neutěšená inflační, to jest hospodářská situace, kdy svět si velmi dobře uvědomuje, že Amerika, díky své bezkonkurenční kapacitě výroby je země, která může být uznána za jedinou, jenž bude schopna postavit se v čelo boje proti inflaci a za obnovu hospodářské stability ve světě. Je to úkol veliký a odpovědný, nejenom na úseku hospodářském, ale i politickém, poněvadž hospodářská konsolidace ve světě v této obli-

né době je tou nejlepší zárukou proti nebezpečí válečného konfliktu. A na tomto úseku, myslíme, si Spojené státy, jak vývoj ukazuje, počinají velmi odpovědně a důvěru světa si v tomto komplikovaném boji o obnovení stability ve světě plně zaslouží.

FIN

PERLIČKA

V diplomatickém světě dochází často ke komickým situacím: a někdy těžko říct, zda jsou to situace jen směšné. Totéž člověka napadá, když se dozvídá, že právě zástupce Československa při Spojených národech byl zvolen předsedou sociálního, humanitního a kulturního výboru nedávno zahájeného Valného shromáždění. Tedy zástupce země, jež právě nebývalou měrou vyniká humanitním přístupem ke kultuře!

O HISTORII A FAKTECH

Ferdinand Peroutka

V rámci detenty západ a východ se někdy scházejí, aby si řekli, že spolu naprosto nesouhlasí. V San Francisku se konal Mezinárodní kongres historických věd, sověty jej oblesaly třiaosmdesátí delegáty. Západní historikové předložili kongresu své složitě a citlivě these o tom, jak nesnadno bývá polapit kluzkou historickou pravdu, která se mění a ohýbá podle větrů doby, podle touhy, také podle toho, co kdo zanedbal se dozvědět. Sověští delegáti předložili tuto svou these: jsme leninisté, a naše historická věda je povýšena nad kritiku, nad konflikt názorů; známe věčnou, za všech okolností platnou pravdu. A teď, když toto bylo řečeno, můžeme spolu debatovat, kolegové historikové.

Abychom vyzkoumali tuto these v praxi — neboť má svou praxi — obrátíme se k poměrům, které nejlépe známe. V Československu je spousta pronásledování, nejdůsledněji pronásledování

zdají se být historikové. Zde básníkovi může být odpuštěno, ten má své nálady, ale historikovi nikdy. Když nad troskami národního života se po invasi vytvořil nový režim, zreformoval velký počet institucí, vždy svým způsobem: nasadil do jejich čela své lidi. Ale Ústav dějin socialismu reformován

nebyl. Byl rozpuštěn. Měl za sebou dvacetiletou činnost, jejímž úkolem bylo dokázat morální převahu sovětského socialismu, ale nyní byl pokládán za nareformovatelný, jen zavřitelný... Proč toto? Ze svých speciálních potřeb režim se usnesl na pravidlech pro uchazeče na ja-
(Pokrač. na str. 3)

WILLY BRANDT O DUBČEKOVÍ

Po ostrých slovech švédského ministerského předsedy a sociálního demokrata Olafa Palmeho odsuzujících Dubčeka pronásledování a Husáka ("kreatury diktatury") ozval se i Willy Brandt, předseda západoněmecké sociálně demokratické strany. Na shromáždění k podpoře portugalských socialistů a za přítomnosti Mario Soaresa ve Frankfurtu nad Mohanem prohlásil, že také západoněmecká SPS je ořesena pronásledováním a šikanováním Dubčeka podobně jako italských komunistů, norští levicoví

socialisté a švédští sociální demokraté. O postoji SPD nemusí nikdy pochybovat, prohlásil Willy Brandt. — Z Československa mezitím přišla zpráva, že Dubček byl nucen na Bezpečnosti k podpisu pod prohlášení, že souhlasí s kontrolou své korespondence. Dubček samozřejmě odmítl, nicméně jeho korespondence jakož celý pohyb je kontrolován už dlouhý čas a tak StB chtěla zřejmě dodatečně vynuceným podpisem dodat své práci "zákonost" a ospravedlnit se před zahraniční kritikou.

O ČESKOSLOVENSKU

Vzácná (!) návštěva NEPROŠEL

Konec září se v Praze objevil — podle tisku na pozvání ÚV KSČ a vlády ČSSR — na oficiální návštěvě člen politického byra ÚV KSSS a ministr zahraničních věcí Sovětského svazu Andrej Andrejevič Gromyko. Zatím se o účelu a výsledku jeho návštěvy nic neví.

Lepší hraniční přechody

Čs. ministr zahraničí Chňoupek sdělil v rámci Valného shromáždění OSN v New Yorku svému západoněmeckému kolekovi Genscherovi, že Československo zlepší a rozšíří dosavadní československé hraniční přechody. V roce 1976 mají být rozšířeny silnice o další proudy a tím se zkrátí čekací doba při odbavení. V první řadě se bude jednat o přechody — které zároveň slouží i nákladní dopravě. Oba ministři konstatovali, že současné vztahy ČSSR-NSR jsou zba-veny křečí.

Rakouský Integral v ČSSR

V druhé polovině září byla podepsána obchodní dohoda o stavbě plynovodních závodů Čechy 2, kterou provede rakouská firma Integral Engineering. Především se jedná o stavbu rozvodného vedení pod vysokým tlakem, v kterém bude "Steamreforming" způsobem převáděno denně 1,8 mil. kubických metrů zemního plynu do české dálkovodní sítě. Zakázka obnáší 164 mil. šilinků a budou se na ní podílet i další rakouské firmy. Rakouská firma obdržela i v minulosti od čs. strany podobné zakázky, například pro stavbu plynárny v Praze.

Opět čeští výtvarníci

V září a v říjnu měla v curyšské opeře premiéru obě nastudování Fidelia v různých hereckých obsazeních. Scenický návrh je dílem Josefa Svobody, o kterém napsala kritika, "že všechny formy ukazují pevné, plně tvarované linie a atmosférické diferencování, pro které se stal Svoboda oblíbeným a slavným." V jeho spolupráci vznikaly i návrhy kostýmů od Jana Skalického.

Za obvinění z devizových přestupků a pašeráctví byl zatčen na čs.-západoněmecké hranici v Železném Rudě německý řidič zájezdového autobusu, v němž se vracela z Prahy 35-členná turistická skupina. Po obvyklé a zvlášť důkladné prohlídce autobusu objevili čeští celníci přestupky: řidič si vzal z Československa saxofon a větší částku československých korun. Byl zatčen a výprava mohla pokračovat v cestě teprve po vyslání náhradního řidiče z Německa.

Češi v Bulharsku

Kdysi bylo "domovským" mořem Čechoslováků Jaderské moře v Jugoslávii. Starší generace si vzpomene na tehdejší turisticko-přátelský jugoslávský slogan Naše more-vaše more. Ostatně to byli Češi, kdo turisticky pro Jugoslávii, její moře objevili. Dnes je pro Československo Jugoslávie na listině nepřítelů žádoucích zemí. Mořemilovni čeští a slovenští turisté jezdí teď k Černému moři, poněkud do Bulharska, kde pohyb není tak omezen jako třeba v sovětských černomořských kizních. V Bulharsku, zejména na Zlatých písečích bylo letos přes třista tisíc Čechoslováků.

Od koňky k metru

Před sto lety, v roce 1875 začala v Praze jezdit koněspřežná tramvaj, obecně zvaná "koňka". Třicet let předtím — 1845 dorazila do Prahy železnice. Koňka z pražských ulic zmizela až v roce 1905. Od roku 1897 tam jezdila elektrická tramvaj, na první trase Královské Vinohrady — Žitkov. V roce 1934 sloužila pražská městská doprava (včetně autobusů) ročně 280 milionům cestujících. A nyní tedy má Praha konečně také metro, o němž se diskutovalo a uvažovalo málem od počátku století. Podzemní dráha — zatím nedobudovaná — přepraví denně 180.000 lidí...

Jánošíka,

v pořadí už čtvrtou filmovou verzi o středověkém slovenském národním hrdinovi, natáčí tentokrát jako první celovečerní kreslený film režisér Viktor Kubal.

Pátým pádem voláme!

Budeme možná působit směšně. Pokud je úsilí o jakousi spravedlnost směšné, proč ne. Morálka postavená na právním obecného nezájmu je jistě směšná. Neznáměná to ovšem, že není správná.

Budeme možná také působit dojmem, že nepřejeme ubohému a pronásledovanému českému autorovi. Dal se přece vyfotit po pás ve vodě, aby znázornil svou situaci. Ale i pocit, že komunikaci cokoliv nepřejeme tu není na místě. Vážíme čistě nad tím, co si pomyslí. Zdá se nám jen poměrně neskromné a poněkud groteskně egoistické, označil-li pan Pavel Kohout svou cestu do Lucernu za první výsledek Konference o evropské bezpečnosti. Vážíme nad důvody rokování v Helsinkách. Musíme považovat za poněkud přepjaté sobectví prohlašovat, že konference v Helsinkách se sjela proto, aby jako svůj první výsledek vyprodukoval výjezd jednoho komunistického autora za ostatní dráty, kterými je oplocen tábor socialismu a míru.

Pan Pavel Kohout se chce vrátit do Československa a musí tedy vážit slova. Navináš kladoucí mu otázky nemají omezení a mnohdy si ani nepřejí pochopit hloubku strachu, do kterého je ponořen člověk, žijící na Východě. Přesto se nám však zdá, že bychom neměli, ani tehdy, je-li v nebezpečí naše bezpečnost či pohodlí a závisli-li to všechno jen na slovech v našich ústech, ani v takovémto případě, bychom snad neměli pronášet tvrzení více než duhosi. Jistě, máme hledat to kladné, co je mezi všemi tohoto světa. Jistě je kladné, máme-li výjezdní doložku. Jenže i po téže bezpečnostní konferenci takovou doložku nemá na 400 dětí z rozdělených rodin. Tytéž úřady, které ji vydaly Kohoutovi, ji nevydaly dětem odloučeným od rodičů. To je tedy druhý výsledek konference.

I po téže konferenci neodvratně slepne v Litoměřicích v kriminále studentský vůdce Müller. I nadále tráví čas svého jediného a neopakovatelného života v kriminále filosof Hejčánek a pár stovek dalších lidí, kteří se provinili odlišným názorem na československé věci v Československu.

I po téže konferenci se na

čs. hranicích stíhají do dětí. Pavel však má výjezdní doložku a to je to hlavní. Zaplat' pámbu, že se ti páno- vě v Helsinkách sešli.

Pan ministr Štoll, nebláhá paměti, kdysi ulepil Svaz socialistické kultury a dříve než ten pojem stačil zdiskreditovat strýček Mao, pořádku se cosi jako Kulturní revoluce. Bylo to sice už dost dlouho po Sjezdu spisovatelů v roce 1956, z jehož tribuny se básník, pan básník, Jaroslav Seifert, otázel: "Kde jste byli, mistři kultury, když byli zavírací pevnosti lidé?" Až Pavel, o tři léta později, zafungoval. Požádal na Sjezdu socialistické kultury o slovo, zopakoval otázku přednesenou básníkem (panem básníkem) a dodal: "A já bych teda odpovídal. Byli jsme na brigádách, pane Seifert. Budovali jsme socialismus!"

Budování socialismu na brigádě jest zřejmě důvod dostatečný k tomu, abychom přehlédlí, že jsou zavírací pevnosti. I mistři socialistické kultury pak, předpokládáme, vi, kterak užívají pá-tého pádu, který v případě básníkově zní pane Seiferte. Neboť pátým pádem oslovujeme a voláme. Nikoli hulákáme.

Možná, že je výjezdní doložka na 21 dnů čímsi tak sil-

ným, že pro to přehlédneme všechno to co jsme přehlédlí už dříve, zaměstnání brigádnickým budováním socialismu. Je jisté jen v pořádku, že se — díky Konferenci o celoevropské bezpečnosti — mistři socialistické kultury už nemusí bát použít výjezdní doložky. Také by se snad nemělo střílet po dětech. Také by snad měli opustit kriminál lidí vzne- ní jen pro odlišnost svých názorů od oficiální doktriny. Také mistři socialistické kultury by snad měli být trošičku skromnější, jsou-li už na sebe tak opatrní jako nikdy nebyli na jiné. Mezi panem básníkem a "vojenským básníkem" je právě jen rozdíl jednoho básníka. Asi tak jako rozdíl mezi oslovením s použitím prvního anebo pá-tého pádu je rozdíl jednoho zupáka.

Budeme možná působit směšně, morálka působená stranou obecného zájmu a obecného hemžení už tak působivá. Celkem vzato, děje se nám po zásluze. Nechodili jsme na brigády, nebudovali jsme socialismus, poměry se pro nás, stejně jako pro paní básníky nemají už asi zlepšit. Bohužel si však pamatujeme. Co s tím. Dokonce si pamatujeme i to, že pátým pádem oslovujeme, voláme. Jan Beneš

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici A.L. do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou A.L. vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL, je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85, Připsat účel platby: EL
- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Fin 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního účelového konta, tedy: Postscheckkonto 3291 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonto 3291 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Fin 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 899 s udáním "z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bestrass, 8033 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy P5-622 '890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMATE SE O DENI V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodrě místa Československu, pomalu, ale jistě mizí je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lehký unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud hý- valé vlastní lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254 Přihlašuji se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně). Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: _____ Adresa: _____

AMERICKÉ LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

O HISTORII A FAKTECH

(Pokrač. ze str. 1.)

koukoli funkci. "Přihláška", pravilo se v pravidlech, "musí obsahovat politický profil uchazeče, zejména v krizových letech 1968 a 1969". Profily československých historiků byly po této stránce beznadějné, a režim neměl nikoho jiného, koho by bez ostudy aspoň s minimální pravděpodobností, že bude uznán za historika, mohl postavit v čelo historického ústavu. Jak v budoucnosti? Režim odhalil své myšlenky v projevu, o jehož autoritativnosti nebylo možno pochybovat. "Pozornosti," pravil režim, "zasluhuje ta skutečnost, že převážnou část historických pracovníků a kateder tvoří dnes lidé mezi 40-50 lety, a že přibližně za 10-15 let tato generace vyjde z aktivního vědeckého života. Nejvíce bude záležet na práci vysokých škol, které tvoří základy kadrové politiky.

Kadry rozhodují vše, i v oblasti řízení historie." To bylo dost jasné: za prvé, historie bude zase pěstována, až kadrování bude skončeno; za druhé, až dosavadní historikové vymřou. Teprve potom, občané, debatujeme o historii — jestliže vás zatím nepřejde chuť. Oficiální články s titulem "O současném stavu řízení historické vědy" se periodicky vyskytovaly. Ponořme se do nich. Tu se setkáváme s mnohými slovy: Citujeme je: ideologie, metodologie, teorie, směřování, koncepce, historická fronta, ideový profil, politická angažovanost, předmarxismus — marxistický obraz dějin, theoretický přístup. Hledali jsme, ale nenašli slovo "fakt" v této záplavě abstraktnosti.

Vyjadříme svůj dojem obrazně: mluvit dlouze o historii a po celou tu dobu vynechávat, že základ historické činnosti je objevovat a sbírat fakta, připadá nám jako vyličtí hostinu popisem talířů a misek, slánek, pepřenek, nožů a vidliček, a vynechat tu ústřední skutečnost, že prostředím toho všeho na talíři leží pečená kachna. "Metodologie, koncepce, směřování" atd. jsou nože a vidličky (to, čím se krájí, fakta jsou kachna (to, co je krájeno).

Historikové z Ústavu dějin socialismu pravděpodobně se dali do práce s chutí, patřili k mládeži, která roku 1945 slavnostně se přihlásila ke komunismu. Nepochybně očekávali, že v rychlém sledu, jeden historický fakt za druhým osvětlí morální převahu sovětského komunismu, již objevit jim bylo uloženo.

Přšlo to jinak. Ačkoli byli mladí, patřili ještě k době, kdy univerzitní profesori nebyli jmenováni politickou ústřednou a ještě vyučovali historií, která se nerozšla s úctou k faktům. Nějak tato tradice setrvala v mladých myslích. 'Jen drápek uváz' a, už je chycen celý ptáček", napsal Tolstoj. Když mladí historikové shledali, že nemohou v sobě potlačit přichylnost k faktům, ocelli se — v nových poměrech — na šikmé ploše. Když bádali v archivech i pozorovali, co se děje kolem nich, v jejich ulicích, čím dále tím nesnadnějším shledávali úkol držet se skutečnosti a sovětského komunismu zároveň. Historie sovětského komunismu a zemí, které mu podléhaly postupně se jím odhalovala jako

historie vnitřních zápasů, intrik, nespořádaná směs falešných žalob a falešných soudů, zabíjení a rehabilitování. Příchod Nového člověka byl hlášen, ale žijící lidé byli mučeni ve starých vězeňských kobkách. Roku 1956 promluvil Nikita Chruščov. Prohlásil, že podle toho co ví a co vědí i jeho kolegové ve vládě, mnohé činy sovětské justice byly čisté vraždy. Tu historikové pocítili, že dostali legitimaci vyprávět děje podle pravdy. Legitimace nevydržela déle než Chruščov. Pražské jaro bylo — mimo jiné — výbuchem informací a vědomostí o faktech. Dlouho trvající tajemství byla vytažována na světlo a probírána. Kolik teroru bylo a jak byl zuřivý. Jak sovětská agenti rozhodovali v zemi. Jak souhlas lidu s vládou byl vyráběn. Jak ve straně, která se nazývala dělnickou, dělníci byli v menšině. Tato fakta dodali historikové, a za to žádný trest není dost velký. Po srpnu 1968 historikové doplnili své hříchy. Zatvrzle odmítali říci své slovo o Neposkvrněném Počtu Panny Invasi, naopak sebrali fakta a před očima sovětů je vydali v knize. Tím velmi obtěžovali sověty, jež se cítili nuceny vydat proti knihu.

Režim formuluje své četné útoky proti historikům vždy stejně. Bud': "Historikové se svou činností dostali do otevřeného rozporu s mnoha stranickými usneseními". Nebo: "Historikové neměli dostatečnou stranickou praxi." Nebo: "Nepodařilo se překonat rozpory mezi pracovníky Ústavu dějin socialismu a tehdejšími vedoucími pracovníky strany". Nebo: "Historikové měli nezdavé pocity určitého výjimečného postavení vůči orgánům strany a především k jejímu aparátu".

Tu, jak nám nemůže ujít, problémy historické vědy se smršly na spor mezi historiky a nehistoriky. "Vedoucí pracovníci strany" se zastávali veleproště "metodologie" historické vědy: historie je propaganda, nic víc v celé té otázce není. "Historie je významnou částí ideologie", pádně rozhodl režim. Ačkoli historii se tu dostávalo uznání, že je významnou součástí něčeho zcela jiného, byla tu zároveň likvidována představa, že historie má být významnou činností svého vlastního druhu.

Existuje chladná a vznešená zásada historické vědy: zjišťujeme fakta a pak — padni komu padni. Nesmírně daleko od toho režim vnucuje historikům své rebusy. Zdá se mu, že slovo "objektivnost" dosud vzbuzuje úctu v myslích lidí, a s ohledem na to komunisté se rozpakují je vyškrtnout ze slovníku. Místo toho je utápějí v jakési kaši. Udržují nepřijemné jméno v amalgamech, což zna-

mená v nemožných souvšlostech. Prý existuje objektivní stranickost nebo stranická objektivnost, občané si mohou vybrat to nebo ono.

Přes velké riziko, které po invasi nastalo, historikové odmítli zatížit své kostky olovem na jednu stranu, a stát se jednou politickou stranou vydržovanými povídkáři. Režim rozhodl, že dokud tyto historikové nevymřou, stát se obejde bez historie. Avšak režim nemohl si zatažovat, že jsou určité potíže. Zase citujme, jak režim uvažoval: "Skoly není možno zavřít, nelze říci zákum, běžte domů, vyučování bude obnoveno, až páni profesori zmoudří. Vyučovat je třeba i dnes. Znamená to do určité míry improvizovat. Záležejí jen na tom, aby všude bylo dost zdravé iniciativy a myšlenkového ruchu."

Tak tedy se "do určité míry" improvizovalo, a zdravá iniciativa a myšlenkový ruch byly na povel přeneseny do obecných škol. Je o tom skoro rozkošný detail. Na obecné škole dva devítiletí chlapci byli povoláni, aby zahráli nic menšího než rozhovor Lenina s anglickým spisovatelem H. G. Wellssem, před-

PROTI PROVOKACI

Předseda nové portugalské vlády, viceadmirál José Pinheiro de Azevedo, momentálně zastupujícího prezidenta — (Francisco Costa Gomez je na zájezdu do Polska a Sovětského svazu) nařídil vojensky obsadit rozhlasová a televizní studia v Lisabonu, která byla až do té doby kontrolována prokomunistickými silami. Obsazení se událo zcela klidně, třebaže někteří členové vojenských jednotek stranili protestujícím komunistům. Předseda vlády řekl, že bylo nutno zabránit protiležným provokacím, a pokusům paralyzovat živou hlavního města: "Situace byla tak vážná, že byla ohrožena nejen legitimní vláda, ale samotná nezávislost země..."

vedli Leninovu břítkou útočnost a dospělý, mizutý temperament Wellsův. Nevíme, zda chlapci měli masky, Leninovu pleš a jeho řídký vous, Wellsův knír. Do určité míry však tento podnik měl nahradit historickou vědu.

NAVŠTĚVA Z PRAHY

Dne 29. září přijela do Spojených států skupina československých filmařů, aby zde filmovali pro čs. televizi záběry ze života krajanů v Americe. Zůstanou zde prý do 15. listopadu, rozjedou se do Texasu i jiných států, do různých starokrajanských osad. Pravděpodobně procestují Spojené státy od moře k moři.

Proslyhá se, že v Chicagu filmaři navštíví bývalý Moravský dům, aby zasadili českou lipu v této staré krajanské čtvrti, kde za obou světových válek se nalézalo středisko odboje za svobodné Československo. Sotva však zasadí lipu do šterku na 26. ulici před budovu prodanou novým majitelům dnešního malého Mexika.

K zachycení pravého ducha krajanských čtvrtí doporučujeme filmování památek, které nejlépe znázorňují smýšlení Američanů českého a slovenského původu, např: velký pomník Masarykův na Midway a siň s Masarykovým portrétem na slavné chicagské univerzitě, Masarykovo mauzóleum na Českém národním hřbitově, pietně umístěný Masarykův obraz v nové budově ČSA v Berwynu, atd. Až se filmaři rozjedou po Americe, měli by vyfotografovat Masarykův pomník v krásném městském parku u Golden Gate v San Franciscu a též jeho pomník v pečlivě udržované Kulturní zahradě národů v Clevelandu. V tomto krajanském středisku by mohli zfilmovat též sochu generála Štefánika a v hlavní městské knihovně sochu Jana Palacha v plamenech.

S kým se budou filmaři radit, co budou filmovat, jaký k tomu bude slovní doprovod až se vrátí domů, a komu pak se bude film předvádět, nám nejlépe odpoví na otázku, kterou si klademe: Proč tu jsou a čemu to má sloužit, když vše, co se dnes podniká v Československu, vše co se píše, vydává pro československé občany, a vůbec vše, co se tvoří má sloužit budování komunismu dle sovětského příkladu a nařízení.

Tisková služba ČsNRA

PRVOTŘÍDNÍ HUDEBNÍ A PĚVECKÉ ODPOLEDNE

se koná

v neděli, 12. října o třetí hodině

v Julia Richman High School Auditoriu,
315 E 67 ulice New York City.

Vystoupí, Waldemar Matuška, Olga Blechová
a kamarádi táborových ohňů.

Na programu jsou české, slovenské a americké populární a lidové písně.

Čelá skupina je na cestě do Nashville, Tennessee, kde bude účinkovat u příležitosti Country Music Festival. • Cena vstupenek \$6.50. • Předprodeji: Českosloven. L.č. obohod, 1363 První Ave., NYC a kožešník A. Jagoš, 36-03 30th Ave., Astoria, L. I.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků)
díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

K článku

NOVÉ OBZORY LIDSKÉ MYSLI

v čísle z 29. srpna 1975 (str. 3):

Knížku, které autor článku doporučuje, můžete objednat v krajanském knihkupectví Kuska House, Dept. PA, P. O. Box 1507, Kingston, Ont., Canada K7L 5C7. Jedná se o tyto knihy:

Rózi Milan: PARAPSYCHOLOGY, scientific approach, N.Y., Hawthorn Books, 1970. 216 str. \$7.95.

Ostrander, Sheila: PSYCHIC DISCOVERIES BEHIND THE IRON CURTAIN, Prentice-Hall, 1970. 443 str., illus. \$8.95 (brož. 1.50) Dian Douglas: EXECUTIVE ESP, Prentice-Hall, 1974. 290 str. \$7.95.

ČESKOSLOVENSKÉ ZAHRA NIČNĚ- OBCHODNÍ VZTAHY

V americkém listě *Journal Of Commerce* reprodukuje jeho dopisovatel některé československé úřední hlasy ke stavu obchodních styků se Spojenými státy. Představitelé čs. ministerstva zahraničního obchodu se tu tváří, jako by rozsah a intenzita těchto styků záležela pouze na amerických politických činitelích, konkrétně na americkém Kongresu, který Československu zatím neposkytl jím vyžadovanou "doložku nejvyšších výhod", kterou se stanoví nižší celní příirážky než podle statutu pro Československo dosud platného. Přitom je dobře známo, že čísla v československém státním plánu — tedy i v nadcházející pětiletce — jsou přesně stanovená, a to v citlivých oblastech zahraničního obchodu s přesností ještě zvýšenou. Řekne-li se pak, že celkový objem obchodních styků se Spojenými státy letos patrně klesne o pět až deset procent, (což jsou údaje v článku *Journal Of Commerce*), vypadá to, jako by americké firmy neměly o obchod zájem. Ve světle jiné reportážní výpovědi se však věci jeví už trochu jinak. Z Brna se ozval korespondent prvního programu západoněmecké televize, který vidí současný stav československého zahraničního obchodu v širších souvislostech, především východoevropských. I on konstatuje, že československá

Mezinárodní přehled

výměna zboží s Německou spolkovou republikou klesne asi o deset procent: při čemž jde o pokles, způsobený především menším dovozem ze západního Německa: jak říká dopisovatel ARD, menším proto, že Československo trpí nedostatkem valut a musí s nimi hospodařit ještě opatrněji než v minulosti. Podle této zprávy se prostor, v němž se pohybuje československý obchod se Západem, zúží ještě podstatněji v nadcházející pětiletce, kdy se — zejména v důsledku vyšších cen sovětské nafty a jiných surovin — musí zvýšit i československé, především strojírenské dodávky do Sovětského svazu. Dopisovatel západoněmecké televize uvádí poměr 7 dodávek na Východ proti jedné na Západ, při čemž jde často o složitá zařízení celých závodů. Všechny tyto jevy — bylo možno slyšet ze západoněmecké televize — mohou negativně ovlivnit i stav životní úrovně v Československu.

Tyto úvahy vlastně jen nepřímo potvrdil v hlavním projevu na 12. zasedání Ústřední rady odborů její tajemník Jašík, který oznámil, že pro šestou pětiletku se navrhuje stejné tempo růstu společenského produktu a národního důchodu jako v pětiletce minulé; čili: žádné další stupňování tempa, které se doposud (byť většinou jen na papíře) tak často vyskytovalo v proklamacích

východoevropských režimů. A i tento růst bude, jak znovu naznačují projevy i nejvyšších funkcionářů na zmíněné schůzi, možný jen za příznivých okolností. A ty vidí československé vedení — když už nemůže najít žádné rezervy hmotné — v ideologickém působení na lidi, v jejich uvědomování. I tady jsou už předem zjevné potíže, s nimiž se tyto kampaně mezi lidmi setkávají. Leč přesto nově a nově začínají.

KISSINGER V OSN

Pozornost zasluhuje hned první podnět, s nímž Kissinger ve svém projevu přišel, totiž návrh na neformální konferenci několika států, zúčastněných na problému Středního východu. Israelsko-egyptská dohoda je mimořádnou příležitostí — řekl Kissinger — pro další pokrok. Ale příležitosti se musí využít, protože jinak zmizí. Nový Kissingerův návrh umožňuje, aby se konference konala bez účasti zástupců Organizace pro osvobození Palestiny, ale za účasti Sovětského svazu. Kissingerův další návrh na konferenci o Koreji za účasti Číny, Spojených států a obou Korej a později snad i Japonska a Sovětského svazu má za cíl zabezpečit dohodu o příměří na Koreji a časem ji nahradit mírovou smlouvou. Pokud jde o nebezpečí nukleárních zbraní, Kissinger řekl, že obavy v tomto směru by se daly odstranit, kdyby — jak navrhl — se zřídila oblastní střediska pro nukleární topiva, na nichž by se podílelo několik států. Tím by se zabránilo možnosti, že by jednotlivé země mohly použít nukleární materiál pro vlastní vojenské účely. Kissinger dále v projevu řekl, že Spojené státy přikládají mimořádnou důležitost svému novému vztahům k Čínské lidové republice. Oznámil Valnému shromáždění, že prezident Ford má v plánu později v tomto roce navštívit Peking. Účelem návštěvy je podle Kissingerových slov potvrdit životnost našich vztahů na základě splňování šanghaiského komuniqué. Spojené státy berou velmi vážně proces normalizace vztahů s Čínou, budou v něm oddané pokračovat, protože styky mezi Washingtonem a Pekingem neslouží jenom zájmům obou zemí, ale i širším zájmům míru a stability v Asii a v celém světě. Co se týče východní Evropy, Kissinger shromážděným delegátům řekl, že Spojené státy sledují, že se rozšiřují možnosti praktické spolupráce se zeměmi východní Evropy. Konstatoval, že Spojené státy mají mnohá tradiční, hluboce zakořeněná pouta přátelství s hrdými národy v této oblasti. V souvislosti s východní Evropou Kissinger

patrně narážel na konferenci v Helsinkách, když Valnému shromáždění řekl, že poodezení a soupeřství jedné generace se nedá odstranit jedním dokumentem nebo jednou konferencí. Nadále trvají opravdové ideologické a politické názorové rozdíly. Doslova pak Kissinger pravil: "Budeme pevně chránit životní zájmy své i našich přátel. Nikdy nespustíme s očí skutečnost, že v naší době je mír praktickou nutností právě tak jako svrchovaným morálním příkazem. "Spojené státy budou pokračovat v uvolňování napětí na základě přísné reciprocity. Amerika ví, co je opravdová politika a co je předstírání." Ministr Kissinger se zvláštním důrazem mluvil o nutnosti, aby se znovu podnítila jednání o vzájemném a vyváženém snížení vojenských sil ve střední Evropě.

Dr. Kissinger oznámil, že jednání o omezení nukleárních strategických zbraní mezi Spojenými státy a Sovětským svazem jsou v proudu. Podrobnosti nevedl, ale řekl, že vztahy mezi Washingtonem a Moskvou se dramaticky zlepšily u srovnání s tím, jak existovaly před deseti lety. Poznamenal, že dokladem toho je i nadcházející návštěva Leonida Brežněva ve Washingtonu. O datu návštěvy ovšem nemluvil a z politických kruhů ve Washingtonu je známo, že datum návštěvy se nedá určit, protože závisí na ukončení rozhovorů o redukci nukleárních zbraní.

RAKOUSKO-ČSSR

Obchodní výměna zboží mezi Rakouskem a Československem ztratila v letošním roce na tempu ve srovnání s minulým rokem. Klesající vývoz do Československa souvisí se špatným odbytem zboží, změnou potřeb trhu a zvýšenými cenami. Rakušané doufají v nový pětiletý plán 1976-1980, který by jim mohl zaručit nové větší projekty. Vývoj v posledních měsících dává přesto naději k optimizmu, export do Československo stoupl v prvním pololetí letošního roku o 27% na 1,47 miliard šilinků, dovoz z Československa pak se zvýšil o 16% na 1,68 mrd. šilinků. Podíl Československa na celkovém rakouském vývozu činí 2,3%, v dovozu 2,1%. Rakouský průmysl si mnoho slibuje od mezinárodních potravinových veletrhů v Brně v únoru, od chemických veletrhů v Bratislavě a módní výstavě v Karl. Varech a v Praze.

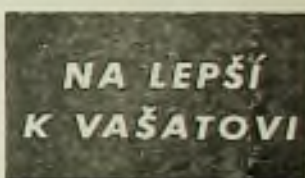
Československo lze v posledních měsících charakterizovat opatrnými diskusemi ve směru nutné hospodářské reformy v podstatě v duchu šikových reform. Pro ožehavost tematiky, která byla po sovětské okupaci předmětem nesčíslných útoků probíhají

diskuse za zavřenými dveřmi. Záznam o diskusích přineslo Rudé právo v článku Jaroslava Kratochvíla ze stranické hospodářské komise. V prosinci minulého roku se ozval ve prospěch ekonomických reform slovenský místopředseda vlády Ďurkovič. Nutnost podobných opatření potvrzuje i jmenování Václava Hůly za člena předsednictva ÚV KSČ.

POZOR NA KREML!

Značnou pozornost vyvolala návštěva západoněmeckého politika Franze Josefa Straussa v Pekingu. Strauss sice není členem západoněmecké vlády, ale čínští předáci ho přesto respektují jako prominentního západoevropského státníka. Velmi oceňují jeho nedůvěru k Sovětskému svazu a skeptické stanovisko ke smlouvám, které Západ s Moskvou uzavřel.

Čínský ministr zahraničí Čiao Kuan-hua využil Straussovu návštěvu k opětovnému varování Evropy před Sovětským svazem. Vyzval zápa-

doevropské národy k jednotě a k ostráživosti. Kremlští vůdci, jak řekl, nemají upřímný zájem o politické uvolnění v Evropě. Konferenci o evropské bezpečnosti zorganizovali proto, aby Západ oslabili. Mezi kremlskými jestřáby a holubicemi není žádný rozdíl. Všichni sledují stejné cíle. Jde jim především o to, aby měl Sovětský svaz na Západě krytá záda a mohl vyvinout zvýšený nápor směrem na východ. Franz Josef Strauss se po rozhovoru s čínským zahraničním ministrem vyjádřil v tom smyslu, že zájmy Číny a západní Evropy jsou do značné míry totožné a že evropští politici by to neměli pouštět ze zřetele.

V MOSKVĚ PO STARU

V Kodani generální tajemník Severoatlantického společenství Luns obvinil Sovětský svaz, že se neřídí ani duchem, ani ujednáními evropské bezpečnostní konference. Luns konstatoval, že Severoatlantické společenství informovalo v souladu s doporučením konference Sovětský svaz a jeho spojence předem o všem svých chystaných vojenských cvičeních na podzim, ba pozvalo k nim pozorovatele z druhé strany, ale nesetkalo se s žádným projevem ochoty k reciprocitě. Místo toho sovětské sdělovací prostředky tvrdily, že vojenská cvičení Severoatlantického společenství jsou porušením takzvaného ducha Helsinek. Luns to označil za směšné stanovisko.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlaujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
690 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Dopis Jiřího Hájka

V roce 1969 vystoupil, snad naposledy veřejně před nábitým sálem v hornickém Sokolově, a už prvou větou vyslovenou nesmělým hlasem si získal potlesk. "Já o pravdu nejsem ten Karpeles, věřte mi." Jiří Hájek, naroz. 1913, koncentráčník a původně sociální demokrat, po r. 1948 člen KSČ, rektor Vysoké školy politických a ekonomických věd — člen ČSAV, velvyslanec v Londýně a při OSN, náměstek a později ministr zahraničí tím reagoval na útoky sovětské propagandy, která se ho za Dubčekovy éry snažila zdiskreditovat falešnými obviněními z jeho údajné spolupráce s nacisty (ostatně oblíbený trik Sovětů použití tématu o každém, kdo se jim stal nepohodlným). Jiří Hájek měl poslední šanci odsoudit sovětskou okupaci těsně po srpnu 1968 ve Spojených národech (ve dnech okupace byl právě v USA, ale poslechl sovětských příkazů a prohlásil ji za vnitřní záležitost východního bloku. Do roku 1972 byl ještě trpěn v Akademii věd a poté předčasně dán do penze.

Dopisem, který prvně uveřejnil západoněmecký "Die Zeit" v překladu Adolfa Müllera se hlásí po sedmi letech znovu ku slovu a jeho slova lze brát zřejmě za ospravedlnění svého vystoupení v roce 1968, kdy byl nucen prohlásit oficiálně něco, s čím soukromě nesouhlasil. Promarnil tím také jednu z mála šancí, které Československo mělo, ukázat znovu na lichoměrnost Sovětů a jejich skutečnou politiku.

Hájek mluví v dopise o sovětské invazi jako o záležitosti mimořádně tragické šířky. Rekapituje stručně celý vývoj Československa od r. 1945 do Pražského jara. Dále rozebírá právníké otázky sovětské invaze a říká o ní, že ji nelze zdůvodnit ani Varšavskou smlouvou ani bilaterálními dohodami Československa se státy Varšavské smlouvy. Tak Varšavská smlouva už v článku 1 zavazuje všechny účastníky jednat v souladu se stanovami OSN a řešit předem sporu mezi státy mírovými prostředky i vystříhat se hrozeb a násilí. V článku 7 je pak řečeno, že povinnosti smluvních stran nesmí odporovat ustanovením Charty OSN. Hájek rozebírá další články, které doporučují konzultace států, zásadu nevměšování, ale nijak nepodporují sovětské these o společné záležitosti komunistických a dělnických stran a států Varšavské smlouvy obažené v jejich dopise ze dne 14. července 1968. Varšavský pakt uznává použití síly jen v článku 4, ale na základě práva individuální nebo kolektivní sebeobrany v souladu s článkem 51 stanov OSN. Příslušný článek však

platí jen v případě ozbrojeného přepadu v Evropě na jednoho nebo více účastníků této smlouvy. Ani tato situace neexistovala v srpnu 1968.

Také v bilaterálních dohodách s pěti intervenčními státy nelze najít žádné právní zdůvodnění invaze, píše dále Jiří Hájek. Smlouvy s Polskem, Bulharskem, Maďarskem a NDR v podstatě opakuji příslušné pasáže Varšavské smlouvy. Podle československo-sovětské smlouvy ze dne 12. prosince 1943 je použití prostředků vojenské síly možné jen v případě, když jedna z obou smluvních stran v poválečné době se dostane do válečného konfliktu s Německem, které by oživovalo politiku tlaku na Východ nebo s jinými státy, které v přímé či nepřímé formě jsou spojenci Německa ve válečném konfliktu (Pozn. red.: Zde by se našla příčina invaze sovětské propagandy, že Československo bylo "ohroženo západoněmeckými militaristy").

Hájek navíc připomíná, že pro bilaterální smlouvu byl platný text o definici agrese z 4. 7. 1933, který za agrese považuje a zároveň zakazuje vzniknutí násilím na teritorium jiného státu i v případě bez vypovězení války. Také jiná odůvodnění pro zdůvodnění agrese a její omluvu jsou v této definici nepřipustná.

V době sovětské invaze bylo Československo a intervenční státy členy OSN. Podle Charty OSN nesmí být bez schválení Rady bezpečnosti podniknuta žádná ozbrojená akce na základě regionálních smluv. Právě SSSR nejvíce dbá na dodržování této zásady a obhajuje ji v OSN, jak dokázal v případě Dominikánské republiky, Kuby a Kypru. Vpád států Varšavské smlouvy do ČSSR byl příčinou žádosti o svolání Rady bezpečnosti ze strany Kanady. Dánska — Francie, Paraguaye, Velké Británie, USA a později Senegal. SSSR byl proti s absurdním zdůvodněním, že jeho "pomoc" byla v souladu se vzájemnými smluvními povinnostmi a na základě příslušných ustanovení Charty OSN. Moskva dokonce vyzvala všechny státy k zachování principů respektování suverenity a nezávislosti i nepřipustnosti přímé či nepřímé agrese proti státům a národům. Události v Československu označil SSSR za "vnitřní záležitost československého lidu a států socialistického společenství."

Hájek pak říká postoj Sovětů v OSN, jehož byl přímým svědkem; jak SSSR musel neustále slevovat ze svých argumentů, např. tvrzení, že Československo požádalo o pomoc a že zde bylo spiknutí, na kterém se podílelo NATO. Sovětské zástupce argumentovali s vytrženými ci-

táty z čs. tisku, ale nevěnovali pozornost skutečné československé situaci. Zůstali dlužni odpovědi, proč namísto center údajné kontrarevoluce zakročili proti orgánům lidové moci a KSČ. Většina členů Rady bezpečnosti odsoudila vojenskou akci, každý stát s jiným akcentem. Státy, nespádající pod vojenské bloky zdůraznily všeobecnou a universální platnost zásad nevměšování. Státy NATO se pokusily přednést antisovětská a politická zevšeobecňování a USA využily situace k revanši za dřívější sovětské útoky proti jejich vietnamské politice.

Slova generálního tajemníka OSN U Thanta, označující události za akci vojenské převahy jedné z obou supervelmocí podporované čtyřmi spojenci proti malému státu, který byl ve skutečnosti věrným členem bloku by neměla zůstat zapomenuta. A stejně by se nemělo zapomenout na tehdejší jugoslávskou formulaci — že neexistují žádné vyšší zájmy ideologického či jiného charakteru nad nezávislostí národů, suverenitou a nedotknutelností států i nad autonomií jejich vlád a dalších, legálně zvolených reprezentantů. Jenom spolupráce mezi národy a nikoliv koexistence hegemonií mohou zajistit mír.

Tehdy, končí Jiří Hájek svou připomínku roku 1968, byla Evropa postavena před důležitým úkolem, urovnat následky invaze. Do dnešního dne se tomuto požadavku vyhnula.

Dopis Jiřího Hájka bude obažen ve sborníku Hlasy z domova 75, který vyjde spolu s dopisy Havla, Kosíka, Kohouta, Vaculíka a Málka v nakladatelství Index v Kolíně n. Rýnem.

NEZVYKLÁ SPOLUPRÁCE

11. října 1973 byl v Praze zatčen soukromý docent Institutu pro politické vědy v Mnichově. Pak se po něm slehla zem. Začátkem září tohoto roku se konečně dovídáme o jeho dalším osudu a důvodech. Právnický polský týdeník "Prawo i Życie" přináší zprávu, že v prosinci (!) minulého roku byl ve Varšavě odsouzen na deset let vězení Erwin Jozef Smolarek, bývalý polský seminárista, který byl roku 1958 poslán na další teologická studia do Rakouska a odtud odešel do NSR, kde obdržel německý pas i pokračoval ve studiích na Institutu pro východní Evropu. V roce 1962 měl si změnit jméno na Adler a pod tím jménem se habilitoval r. 1969 v Mnichově. V r. 1967 měl prý vstoupit do služeb spolkové zpravodajské služby a jako "kontaktní" jezdit do tzv. socialistických zemí, až jej zatkla pražská kontrašpionáž a předala později do Polska k potrestání.

Listárna...

Vážená redakce:

Když jsem se vrátila z prázdninových toulek, moji přátelé mi předložili výtisk Amerických listů z 13. června, kde jsem našla článček podepsaný S. A., pojednávající o programu, který se nabízí všem dospělým v Legion Parku v Miami. Je od Vás hezké, že jste článek uředli a myslím si, že paní S. A. to moc hezky napsala. Češi ji touto cestou pozdravím a poděkují. Vím že sem jezdí hodně krajanů trávit zimní měsíce a Ti všichni by měli vědět, že je v Miami mnoho městem a státem podporovaných kulturních středisek, kde se všem dospělým nabízí velice kvalitní rekreační program a to zadarmo, anebo jen za malý poplatek. Můj program, t. j. Gymnastika, Yoga, Výrazový tanec a Společenský tanec bude zahájen a sice vždy v pondělí a ve čtvrtek od 9.30 hod. Celé aranžmá je zaměřeno především na to, aby každá účastnice dostala dobrou gymnastickou přípravu, aby věděla, jaké cviky jsou důležité pro zpevnění určitých svalových skupin. Ochabnutí svalů je pro zpevnění určitých svalových skupin: Dnes bych však chtěla zvláště zdůraznit něco jiného: "Community College" — Down Town Campus v Miami nabízí pro zájemce o češtinu, českou hudbu, český tanec a české tradice 12ti týdenní kurs (každý týden 3. hodinová lekce). Učila jsem v zimním semestru na uvedeném koleji společenský tanec a viděla jsem, že nabízeli jazykové kursy pro polské, řecké a ruské národnostní skupiny, — tak jsem se hned také ozvala a vedoucí prohlásila, že je ochotna tento kurs otevřít od ledna na 12 týdnů, když se přihlásí 18 účastníků, kteří za kurs zaplatí \$15. — Bylo by to první, co by se čeština a česká kultura vynořila v Miami ve státem podporované instituci. Kurs by mohl být organizován v odpoledních hodinách nebo večer. Kdo by měl o tento kurs zájem, zašlete své jméno na adresu Amerických listů. Účastníci z Miami by nás mohli kontaktovat přímo a sice na tel. 758-9027 vždy v pondělí a čtvrtek ráno od 9.30 do 12 hod. Děkuji redakci Amerických listů za zaslání pochopit a za pomoc při organizování výuky češtiny v Community College a za upozornění na zdravé a užitečné akce na poli různé zájmové činnosti pro naše krajanů v Miami.

JARMILA RADECHOVSKÁ

PAMĚTI ŠÉFA ČESKOSLOVENSKÉ ZPRAVODAJSKÉ SLUŽBY

generála Moravce MASTER OF SPIES, americké vydání (Doubleday) dodává Kuška House, Dept. PA, P. O. Box 1507, Kingston, Ont., Canada K7L 5C7 za \$6.50 vázaný výtisk (cena této knihy v USA je \$7.95, v Kanadě \$13.50). Jelikož u objednávky placených předem neúčtuje knihkupectví Kuška House poštovné, mohou i krajané v USA ušetřit \$1.50 a několik cest do knihkupectví — ne v každém totiž tuto knihu seženete.

TUZE X zasiláme bezpečně a rychle NEODKLÁDEJTE...

TUZE X-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 468.00
NY — Brno — NY	\$ 483.00
NY — Piešťany — NY	\$ 508.00
NY — Bratislava — NY	\$ 474.00
NY — Košice — NY	\$ 519.00
NY — Poprad — NY	\$ 515.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. září do konce října. Od 1. listopadu do konce března jsou ceny ještě nižší. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021 (při 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-8185

SPORT Sportovní všehochut' Krajané - emigrace - exil

Československou jakož také světovou veřejnost překvapila zpráva, že v semifinále Davisova poháru zvítězilo ČSSR nad Austrálií a postupuje do finale se Švédskem, které bude sehráno 28. prosince ve Stockholmu. Podrobnosti vítězství nejsou do uzavěrky listu známy, pouze to, že Jan Kodeš se stal hrdinou utkání.

Poslední zápasy I. fotbalové ligy: Trenčín-Jablonec 1:0, Trnava-Brno 0:0, Ostrava-Slavia 2:0, Plzeň-Dukla 1:0, Lokomotiva-Žilina 5:0, Inter-VSS Košice 4:2, Bohemians-Slovan 1:1, Teplice-Třinec 1:0.

Tabulka:

1. Sn Bratislava	9 12
2. VSS Košice	9 12
3. Lok. Košice	9 12
4. Sp. Trnava	9 11
5. Dukla Praha	9 11
6. Slavia	9 9
7. Inter Bratislava	9 9
8. SU Teplice	9 9
9. Škoda Plzeň	9 9
10. J. Trenčín	9 9
11. Zbroj. Brno	9 8
12. Baník Ostrava	9 8
13. ZVL Žilina	9 8
14. Bohemians	9 7
15. LIAZ Jablonec	9 6
16. TŽ Třinec	9 4

Zápasy I. hokejové ligy: Tesla-Dukla Jihlava 3:2, Budějovice-Plzeň 6:2, Litvínov-Ingstav 4:2, Sparta-VŽKG 3:0, Kladno-Bratislava 3:4, Brno-Košice 2:4. Tabulku vedou Motor Č. Budějovice, Dukla Jihlava a Sparta. Slibný výkon čs. hokejistů na prahu sezony, kdy zvítězili dvakrát nad Winnipeg Jets 6:1, a 3:1. Oba dva dny bylo pražské hlediště vyprodáno.

MARTINSKÉ POSVÍCENÍ

Krajaňská skupina od P. M. Karmelské v Astorii, N.Y. slaví Martinské Posvícení 16. listopadu t. r.

České vydání Solženicynova Gulagu,

cena 8 dolarů, má na skladě krajaňská knihkupectví KUŠKA HOUSE, Dept. PA, P. O. Box 1507, KINGSTON, Ontario, CANADA K7L 5C7.

Mají na skladě též větší knihu exilových nakladatelství, knih z Československa a knih v angličtině. Napište si o katalog, je zdarma.

• Martina Navrátilová podepsala profesionální smlouvu s týmem Clevelandu, který vede Joe Zingale.

• Hokej. mužstvo "Tre kronor" nepojede na OH do Innsbrucku. Švédové vysvětlují svoje rozhodnutí tím, že jejich hráči pobírají za hokej určité finanční příspěvky a nepovažují se tedy za "čisté amatéry." Je to čestné prohlášení, a co takhle Sověti?

• Karel Prehl sklízel na MS vzpěračů v Moskvě nevidané žně: zlatá stříbro v nadložu (140 kg), bronz v trhu (110 kg) a výsledkem byla konečná bronzová medaile za třetí místo v dvojboji (250 kg).

• Zájem o Davis Cupové utkání Československo-Austrálie, které se bude konat v Praze, je obrovský. Pořadatelé "naslivali" tribunu na starožitném tenis. stadionu I. ČTK na Štvanici, takže se divácká kapacita zvýšila o 1000 lidí. Zatěžkávací zkoušky dopadly dobře.

• Tahanice o hlav. rozhodčího před mezipásmovým semifinále DS nekončí. Na Štvanici nebude rozhodovat ani čs. rozhodčí dr. Lichner, ani Dán Delholm, ani Ital Marini. Podle posledních zpráv by měl na "výsokou židli" usednout Belgičan de Coninck.

• Nehrající kapitán austrál. DC mužstva Neal Fraser odpověděl čs. novinářům na otázku ke komentářům austrál. tisku o utkání Československo-Francie: nebude komentovat. Ale hovořil jsem ve Forest Hills s franc. tenisty — a to mi stačí. Naše pozn.: víme, že Československo "utrpělo" vítězství za značné pomoci hlav. rozhodčího a rozhodčích na lajnách. Na protinožce žádná "habadůra" neplatí, jak je vidět.

• Druholigová hokejová Slavia Praha prohrála s olymp. týmem USA po více než rovnocenném boji 3:6.

• Jarmila Nigrinová zvítězila ve skoku do dálky na Univerziádě v Římě výkonem 618 cm.

• Amatérská mistryně Evropy v tenisu Tomanová vyhrála na turnaji v Atlantě nad Moorovou (USA) 3:6, 6:4, 6:0.

• Bývalý šachový mistr světa Bobby Fisher zahájil opět se šachovou přípravou a trénuje denně 10 hodin. Hodlá se utkat v červnu 76 v Manile s brazilským velmistrem Meckingem.

• Na MS zápasníků v řeckořímském zápase a ve volném stylu v ruském Minsku byli všichni čs. reprezentanti vyřazeni, aniž mohli vážněji zasáhnout do konečných bojů. Neuspěl ani býv. mistr světa a olymp. vítěz Vácha.

• Vítězi Grand-Prix-Suisse se stali exilové Čechoslováci Zdenka Strnadová a Petr Kanderl. Do konce Velké ceny švýcarské tenisové asociace zbývají schrán ještě dva turnaje, ale vítězové nemohou být již dostiženi. Muži: 1. Kanderl z osmi turnajů 240 bodů, 2. ing. Kukal z Československa (4/140 — vrátil se po 4. turnaji domů). 12. J. Zahradníček (Zürich). Ženy: Strnadová 8/230, 2. M. Kindler 8/175, 5. Alena Palncová-West 2/80, 7. Jarmila Hošková 8/30, 8. Radka Jansová 6/70 h.

• V 7. kole II. fotbal. ligy naklázla dosud neporažená AC Sparta svého prvního přemožitele. Prohrála v Kysuckém Novém Městě 1:3. V žele tabulky i přes tento neúspěch zůstali "rudí" s náskokem jednoho bodu před VŽKG a Příbramí.

• Čs. pohár cyklistů silniční vyhrál Konečný s 53 body, před Matouškem a Hladíkem, všichni RH Plzeň. Souřez oddílů: RH Plzeň, D. Brno, Inter a d.

• V 6. kole ligy házené bylo dosaženo těchto výsledků: Slavia-RH Bratislava 17:21, Martin-Prešov 20:24, Košice-S. Plzeň 15:15, Michalovec-Karviná 24:26, Gutwald-Dukla Praha 18:17, Olomouček-Náchod 28:23. V žele tabulky je Škoda Plzeň před RH Bratislavou a D. Prahou.

• I. Hokejová liga pokračovala 3. kolem. Plzeň-Sparta 6:4, VŽKG-Pardubice 4:7, Jihlava-Litvínov 7:1, Sl. Bratislava-Brno 0:2, Košice-Mot. Č. Budějovice 3:3, Ingstav Brno-Kladno 2:3. Do žele tabulky se probíjela jihlavská Dukla. Následují: Motor Č. B., Plzeň, Brno, Pardubice, Sparta, Košice, Slovan, VŽKG, Kladno, Litvínov a poslední je Ingstav, který dosud prohrál všechna utkání.

• V mezipásmovém semifinále DC zvítězilo Švédsko nad Chile 4:1 a probíjelo se do finále, kde se utká s vítězem utkání Československo-Austrálie.

• Kanadští hokej. profesionálové Winnipeg Jets porazili ve Stockholmu Švédsko přesvědčivě 6:2. V dalším zápase vyhráli nad vybraným týmem Stockholmu 7:3.

• Kladno-Olympionici USA 5:4. Je to první porážka Američanů na turné po Evropě.

• Své pozoruhodné abstraktní obrazy a kresby, vytvářené dokonalou technikou, v nichž nechybí i nitro emigrant-ké duše vystavoval v srpnu a v září v Domě umění v Oslu Zdeňka Rusová. Od října do listopadu bude výstava přenesena do Bergenu a poté do března ve Starangeru. Zdeňka Rusová se narodila v roce 1939 v Praze, studovala UMPRUM a VSUP v Praze, později ve Stuttgartu a v Oslu. První výstavu měla v Galerii mladých roku 1966, od roku 1968 následovaly výstavy v záp. Německu (Stuttgart, Tübingen), později v Norsku, Dánsku, USA a ve Švédsku. Podílela se i na řadě kolektivních a skupinových výstav, které se konaly po celém světě. Zdeňka Rusová žije dnes v norském Gjetunnu, od roku 1974 je norskou občankou.

• Slovensko v retrospektivě dějin se nazývá I. vědecko-naučný seminář od 31. října do 2. listopadu v Curzech. Pořadatelem je Slovenský ústav v Římě a Zdrženice přátelů Slovenska ve Švajčiarsku (Postfach 3250, CH-8023 Zürich). Sedm přednášek bude na následující témata: Počátky slovenských dějin, Slovensko jako součást raně feudálního uherského státu, Počátky slov. národního obrození, Slovensko ve 20. stol., Slovenská republika za 2. svět. války, Dějinné metamorfózy Slovenska v l. 1945-75, Slováci v zahraničí.

• Marně si mohli lámat hlavu němečtí televizní diváci nad povoláním Jiřího Rottera ze Švýcarska. Otázka byla ve keizovném pořadu o lidských povoláních zvláště těžká, neboť Jiří Rotter (45 let) se rozhodl pro pěstování čí chov červů. Na své speciální švýcarské (Giglam) ve Wittenburgu, kterou založil roku 1969 pěstuje laboratorně červy a vyrábí je do Rakouska, NSR, Francie, Skandinávie a Beneluxu jako potravu pro žáby, ještěrky, ryby a menší savce. Jeho originální nápad pomohl mnoha chovatelům rybníků řešit problémy živinového kmene, nyní si objednávat pravidelně zasílání různých druhů červů v předplaceném. Základem chovu jsou dvě červy z Kladna. Jiří Rotter dělá v poslední době pokusy i s červím trusem, který má naději stát se velmi hygienickým, suchým, hnojivem pro pokojové květiny, neboť se intenzitou vyrovná umělým hnojivům. Samozřejmě i červí musí být krmeni, na jejich krmivo se specializovala jiná švýcarská firma a potravu se skládá ze živočišných bílkovin, obilních klíčků, sojové mouky aj. Jiří Rotter pracoval naposledy v pražském rozhlase, dříve v pražské ZOO. Jeho kniha s pracovním názvem "Šelma pro člověka aneb pes tvor neznámý" už nemohla v roce 1969 vyjít, neboť autor se stal emigrantem. Roku 1963 publikoval v NDR monografii o varanech.

• Opus bonum je společnost se sídlem ve Frankfurtu n. Mohanem, která byla založena roku 1972. Uč. svým jménem se hlásí k dědictví iniciátora novodobé křesťanské kultury v českých zemích profesora Josefa Floriana (1873-1941). Opus bonum má za program zabývat se vědou, uměním, ediční činností, organizováním kulturních a náboženských podniků a také věnovat se problémům emigrace z hlediska psychologického, sociálního a kulturního. Konkrétními výsledky jsou Akademické týdny (napřesrok se koná v polovině září v Hünfeldu u Fuldy, NSR), Setkání mládeže v Rohru a publikační činnost (vydání knihy prof. dr. B. Chudoby "Jindy a nyní"). Opus bonum chce vybudovat i bohemistickou knihovnu s archívem, v němž by byly deponovány písemnosti z pozůstatosti významných osobností české kultury, jež zemřely v zahraničí. V plánu jsou i výtvarné výstavy, v Mnichově tak byla uspořádána výstava biblických ilustrací Jaroslava Hutí. Od letošního roku má Opus bonum pronajmát i dům v Gutmadingen u Schwarzwaldu, který bude sloužit zotavení jednotlivců, rodin i menších skupin. Je vybaven až pro pobyt 15 osob, bez vlastního personálu se zařízení kuchyní pro vlastní vaření. Cena denního pobytu je 8 marek (u dětí a studentů DM 5, —). Adresa organizace: Opus bonum, D-6 Frankfurt/M. 1, Allerheiligenstr. 52.

• Podobně jako v loňském roce byly i letos uspořádány dva třítydenní skautské tábory, zhruba 120 dětí tábořilo na Zátoce dobré naděje blízko Fribourgu ve Švýcarsku (velitel sestra Pirátová a br. Staša) a kolem 40 dětí v táboře Severka na okraji přírodní rezervace Arnsberger Wald v NSR (velitel br. Radek). Poprvé sem přijeli děti a vedoucí z Holandska. Při národních skautských svazech hostitelských zemí ve Švýcarsku a v NSR byly registrovány naše první autonomní oddíly, vedené českými a slovenskými vůdci. V Holandsku a v Rakousku je obdobná registrace přede dvěma. Celkem dvacetiletá výprava ze Švýcarska se zúčastnila mezinárodního skautského jamboree v Norimberku, poprvé od r. 1947 pod Československou vlajkou. I nadále byl uznán za starostu br. Velen žijící v Kanadě. České a slovenské děti, které se chtějí ke skautskému hnutí přidat mají možnost se hlásit na adr.: Tschschoslov. Pfadfinder in der Schweiz, Postfach 120, CH-8125 Zollikon. Zde je vydáván i informační časopis Tam-Tam, který každého zájemce spojí s nejbližším skautským oddílem.

• Pro čtenáře-emigranta jistě přitažlivý ediční program má kanadské nakladatelství 68 Publishers. Také paperbacková úprava s lakovanými obálkami a reprodukce českých, slovenských i jiných malířů způsobuje, že čtenář bere knihy rád do ruky. Poslední dvě vydané knihy jsou vlastně napsány Američany se vztahem k Československu. Tak Alan Levy (nar. 1932) se z čirého nadšení (a škoda, že v knize nepíše více o důvodech) odlišoval se ženou a dvěma dcerkami v roce 1967 do Prahy. A protože to nebylo za Novotného jen tak, požádal dodatečně o akreditaci novináře. Tak začal i sovětskou okupaci a vytvářel v Praze až do roku 1971, kdy jej Husákov režim vykázal natycho z země. Kniha přináší mnoho postřehů o českém prostředí (a škoda, že autor byl k nám až příliš shovívavý), autor nezapře sklon k reportérství amerického stylu a některé údaje o sovětské okupaci, které měl sám z druhé ruky vyznírají až příliš senzace. Dobře je tu navozena politická i kulturní scéna Prahy, včetně osvětlení tajemné smrti Jiřího Štíra. Alan Levy vydal knihu v angličtině pod názvem "Riseboat to Prague" česky vychází u manželů Škvorcůch s názvem "Pražské peřeje" (318 stran, cena kan. dol. 4.95).

Také druhá kniha byla nejdivněji napsána anglicky, ač autor se narodil r. 1935 v Praze a mluví perfektně česky, jen psát si už netroufá. Jako třináctletý chlapec odešel s rodiči po únoru 1948 do USA. Jan Drábek nazval svůj román A co Václav? (260 str., kan. dol. 4.95) a vypráví v něm o dobrodružstvích českého mladíka na americkém jihu, o jeho manželství s jižanskou dědkou a jiných událostech. Kniha si lze objednat (i anglické originály) u 68 Publishers, Box 695, Postal Station "A", Toronto, Ont. M5W 1G2, Canada.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1368 FIRST AVENUE, CORNER 78rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na depu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

Problém s občanstvím

V řadě zemí, které poskytly novým čs. uprchlíkům asyl nebo emigraci nastávají problémy se žádostmi o udělení nového občanství. Zamořské země jako Austrálie, Kanada, USA a také evropské Holandsko nevyžadují tak dlouhý počet let pobytu cizince na svém území k tomu, aby se mohl stát jejich občanem.

Ale i "v obtížných" zemích jako je Švýcarsko, NSR, Rakousko a trochu Skandinávie existují výjimky podle kantónů, zemí a místních starostů vedle užitečnosti a důležitosti uprchlíka. Tak v NSR, kde se vyžaduje obvyklá lhůta deseti let "řádi" stále rostoucí státní byrokracie a vyžaduje i bez vědomí ministerstva vnitra nejdříve zbavení čs. státního občanství. A to je vítané sousto pro československé úřady — finanční i politické, které v poslední době končí zamítnutím a nepolitickým uprchlíkům pak vlastně závidí těm politickým, kteří byli občanství zbaveni za příslušné publikace v novinách a tím mají ten nejlepší doklad. Zbavování občanství, pro které se ztěžují najít příslušná ustanovení je ostatně práce s úspěchem praktizovaná dlouhými říšskými výnosy za nebožtíka Hitlera a učitelé našli konečně své záky.

Ve Švýcarsku se nově odehrál případ maďarského uprchlíka, který zde žije již 18 let. Když konečně prosadil u úřadů v Bernu svou žádost o občanství byla mu zase odmítnuta. Bernské úřady vyžadují pro švýcarské ob-

čanství mravní a početný život. Maďarský uprchlík však žije s družkou a konkubínát byl důvodem k jeho rozvodu. S tímto odůvodněním byla mu žádost zamítnuta, bez oddacího listu neexistuje zkrátka občanství. Maďar se však nedal. Využil faktu, že žije v curyšském kantónu, kde už od r. 1942 byla ustanovení o společném životě v konkubínátě a tím možnost potrestání zrušena. Ani příslušné bernské úřady se nedaly. "Konkubínát porušuje přesto všeobecně platné zákony morálky a pravidla ochrany rodiny státem. Když žije žadatel v divokém manželství, nemůže být jeho chování označeno za pořádkumilovné a vznikají pochyby, zda by rovněž mohl být dobrým švýcarem."

V západoněmeckém Stuttgartu bylo v roce 1975 začleněno 169 osob jako nových německých občanů, v roce 1975 jich bude kolem 200. I v NSR se musí každý žadatel probíjet džunglí před-

pisů a pokynů. Jen ve stuttgartském návodu je uváděno 30 pokynů. Za občanství může být vyžadována částka mezi 50 až 5000 markami, ve Stuttgartu to dělá přibližně 75% hrubého výdělku. V roce 1974 bylo tak v městě zapláceno 73 tisíc marek. Základní požadavek k německému občanství je znalost němčiny slovem i písmem, vlastnoručně psaný životopis a osobní rozhovor. Kromě lhůty deseti let existují další ustanovení, pevný výdělek, pozornost je věnována vzdělání a zkoumán vztah k německým poměrům. Tak byl nově odmítnut emigrant z jižní Evropy, protože byl ve Stuttgartu členem emigrantské organizace a ačkoliv se mohlo jednat o Jugoslávce s členstvím v protitřítovském a různými teroristickými akcemi proslulém chorvátském spolku, budi přesto takové odůvodnění v demokratické Německé spolkové republice překvapení.

—Hr

Nejnovější dokumenty...

(Pokrač. ze str. 1.)

stičem oken, Jaroslav Křížek zaměstnancem v dopravním závodě a Jiřímu Muškovi, autoru prací o legionářích bylo dovoleno změnit povolání dělníka za zaměstnance v archeologickém ústavu. Šéfredaktor časopisu "Dějiny a současnost" Jaroslav Šíkl pracuje ve zdravotnictví, šéfredaktor čas. "Dějiny a vojenství" Jan Beránek je dělníkem, ředitel bývalého Ú-

stavu pro dějiny socialismu Miloš Hájek je invalidním důchodcem, náčelník Institutu pro vojenské dějiny, kde pracoval i Ludvík Svoboda (kromě zemědělského družstva na Moravě) Tibor Hochsteiger pracuje jako zedník, bývalý vězeň z Terezína a Osvětimi Toman Brod z ústavu pro východoevropské dějiny byl nejdříve dělníkem, nyní taxikářem, a stejně tak bývalá vězeňkyně z Terezína Irena Seidlerová z Historického ústavu má dělnické povolání.

Dokument je jen částí všeobecných Husákových perzekucí, postihující prakticky všechnu inteligenci, vědecká pracoviště, ústavy a vysoké školy. Aragonův výrok o Bialém duchu v Československu tu dostává nové potvrzení stejně jako komunistická morálka, mstící se v řadách vlastní strany.

—oh

Spartakiáda na plátně

Slavnostní premiéra — pouze pro pozvané nejvyšší představitelé — měly v Praze dva barevné dokumentární filmy o Spartakiádě — celovečerní film Čs. spartakiáda 1975 režiséra Rudolfa Krejčíka a širokošhlý krátkometrážní, natočený Janem Špátou. První zachycuje jednotlivá vystoupení z průběhu hlavních dnů i generálky. Druhý je hudební a obrazová kompozice ze záklusí spartakiády a průvodu cvičenců.

PODPORUJE

ČESKOU

NÁRODNÍ

ŠKOLU

TŘI OTÁZKY PRO PRAHU

V březnu letošního roku si tři občané Německé spolkové republiky najali sportovní letadlo, kterým přiletěli do Československa. Nikoliv však proto, aby tam obdivovali krásy Prahy, nýbrž aby u Mercurie, společnosti pro zahraniční obchod, nakoupili 1.000 československých pistolí kalibru 7,65 za 32.000 dolarů, které se později pokusili propašovat do západního Německa. Zbraně byly určeny pro povstalce v Eritreji. Díky zásahu západoněmecké policie, která byla upozorněna hlídačem malého letiště Beilngriesu byl pašerácký trojlipek zatčen při vykládání zbraní. Pistole byly zabaveny. Zůstávají otevřené otázky — pro československé orgány, bez jejichž vědomí a schválení by k uzavření obchodu nemohlo dojít. Znamená 32.000 dolarů pro československé hospodářství částku tak významnou. Že stojí za to pro její získání obětovat životy desítek či stovek lidí byl v daleké Eritreji? Neboť zbraně se obvykle kupují, aby se použily. Patří obchod, který uzavřela firma Mercuria s pašeráky zbraní, k oněm pro obě strany prospěšným obchodům, které podle oficiálních sdělení uzavírá socialistický stát s kapitalistickými zeměmi? Nebýt zásahu policie — mohly mít prospěch skutečně obě strany. Západoněmečtí pašeráci — tučný zisk — Československo příliv deviz a ještě vědomí, že podporuje dejme tomu, "národně osvobozený" boj lidu Eritree. Že tento boj ne-

ni zaměřen proti zlým imperialistům, ale proti jiné africké zemi, Etiopii, není jisté již tak podstatné. A otázka třetí — na kterou by snad měli odpovědět nejvyšší politická místa Československa: jak se shodují podobné obchody se zbraněmi. (případ, který se o nedlouho před Mnichovským soudem není zdaleka ojedinělý, československé zbraně se objevují v Irsku, na Kypru, prostě všude, kde napětí hrozí přerůst v ozbrojený konflikt) s prohlášeními vyzývajícími k odzbrojení, s prý neutuchajícím bojem Československa za mír? Jsou to otázky skutečně nepříjemné, a tak se nemůžeme divit, že jindy tak pohotoví zpravodaj čs. rozhlasu v Německé spolkové republice o tomto procesu československé posluchače neinformoval.

S. V.

50 LET ČASOPISU "OST-EUROPA"

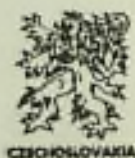
Západoněmecký časopis pro současné otázky Východu "Osteuropa" ze Stuttgartu slaví jubileum 50 let existence. Prvé číslo se objevilo v říjnu 1925, vydávání bylo přerušeno nacisty roku 1939 a obnoveno v r. 1951. Zaslouhy o vydávání nese Otto Hoetzsch a nestor německých východních historiků Fritz T. Epstein. V jubilejním roce se s časopisem loučí dlouholetý spolupracovník a autor četných knih o východní Evropě Klaus Mehnert (70 let). Nástupcem se stává dr. Alexander Steininger.

Telegraficky ze světa

• Rozhovor mezi představiteli kyperských Řeků a Turků za účasti Kurta Waldheima skončil v sídle OSN v New Yorku neúspěšně. Budoucnost ostrova je nadále nejistá. • Japonského císaře Hirohita a jeho manželku, kteří jsou na první oficiální návštěvě v USA, obklopuje mimořádně silný bezpečnostní kruh, také vzhledem k nedávným dvěma pokusům o atentát na prezidenta Spojených států Forda. • V den Fordova příjezdu do Chicaga tam byla zatčena ozbrojená žena. • Britská královská pošta začala užívat metrického systému. Váží teď v kilogramech a dekagramech, doba libry a unce patří minulosti. • Malé ústupek Moskvě po Helsinkách: američtí korespondenti akreditovaní v SSSR budou teď mít pobytová víza na celý rok (dosud šlo o maximálně čtvrtletní) a mohou s nimi několikrát vycestovat a zas se do SSSR vrátit. • Během září dopravila americká komerční letadla skoro deset tisíc angolských uprchlíků do Portugalska. • První loď, která od vzniku Izraele v roce 1948 plula přímo z egyptského do izraelského přístavu (z Alexandrie do Ashdodu), byla řecká loď Stella Solaris s americkými turisty. • V posledním říjnovém týdnu přijede do Spojených států na oficiální návštěvu egyptský prezident Sadat. • Nová, prý bohatá naleziště nafty byla objevena v Chorvatsku. • Ve věku 135 let zemřel nejstarší Iránc Gul Mohammed Raffi Pur. Zanechal jedenáct dětí a 125 vnuků a právnicků. • Britská libra sterl. dosáhla v těchto dnech nejnižší hodnoty ve své historii. • Dlouhotrvající sucha v Polsku způsobila potíže v říční dopravě. Na písku dna Visly uvízlo 17 lodí. • V Chile mají novou měnu, namísto pesa — escudos (jedno escudo — 1000 pesa). • Irán má novou vládu.

U naší evropské redakce FK, D-6 Frankfurt/M. 1. Postfach 70 0254 si můžete objednat knihu brněnského autora Rudolfa Těsnohládky (vydanou prvně roku 1920, autor ukončil svůj život r. 1928 sebevraždou) "Liška Bystrouška." Kniha pro děti i dospělé, o osudech lidských i zvířecích, známá z opery Leoše Janáčka. Nabízíme poslední ilustrované vydání z r. 1972 vázané v plátně, cena DM 7,50, US dol. 3,— nebo přepočít v jiné měně.

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciska "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 mile za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelničku vídeňský řízek, escargos — cannelloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Vino, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN

LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM

SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM

FOR RESERVATION CALL 996-9979

Never on Monday

Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT

Na zdar!

Bil'ak a emigrace

Vasil Bil'ak prozradil před krátkým časem některé zajímavosti, nikoliv sice pro československého čtenáře, ale na stránkách novin americké komunistické strany "Daily World". Noviny ostatně prosluly Bil'akovými rozhovory, které byly i v době Pražského jara zaměřeny proti reformnímu hnutí. V novém interview soudruh Bil'ak sděluje, že v Československu neexistuje organizovaná opozice a dále, že po sovětské okupaci emigrovalo z Československa kolem 11.000 členů komunistické strany. Nepřímě tato čísla doplnil Ivan Pfaff (nyní v záp. Německu) na stránkách Frankfurter Allgemeine Zeitung. V čtenářském dopise zde uvádí, že podle oficiální čs. statistiky emigrovalo z Československa ku dni 31. 12. 1971 134.200 emigrantů, později za léta 1972-1974 ještě dalších 10 600 osob. V posled-

ním počtu jsou však i němečtí vystěhovaleci. Podle západoněmeckých statistik se z Československa v uvedených letech 1972-1974 vystěhovalo 1.817 Němců, počet českých a slovenských emigrantů by tak činil 8.783. Ivan Pfaff částečně polemizuje s článkem redaktorky FAZ uveřejněným k sedmému výročí tragického 21. srpna. Redaktorka Angela Nacken např. tvrdí, že jen malé procento emigrantů se politicky angažuje. Podle Pfaffa je však jejich počet vyšší a činí kolem 1.000 osob, který znamená 0,7% z celkového počtu čs. emigrantů. Oponuje i tvrzení, že by čs. emigrace odmítala socialismus jako společenský systém vzhledem k svému politickému zaměření různými směry. Při průzkumu roku 1968 se v Československu vyslovilo pro pluralistický a antistalinský socialismus, který by

zaručil svobodu mínění a plná občanská práva kolem 90% dotázaných. Na rozdíl od pouhorožného exilu, který se skládal převážně z profesionálních politiků, lze pospřovou vlnu definovat více jako uměleckou, vědeckou a výrazně kulturně-politicky zaměřenou (např. kolem 600-700 umělců a kult. pracovníků). Dokazuje to i činnost exilových nakladatelství. Tak např. jen dvě nakladatelství z existujících čtyř vydala za necelé čtyři roky kolem 50 knižních novinek. Fakt, který stojí ve výrazném kontrastu k současné kulturní katastrofě v Československu. Od stejných autorů, kteří píšou pro exilová nakladatelství bylo publikováno německy, anglicky a francouzsky kolem 170 knih, především ekonomicky, sociologicky a politicky zaměřených, včetně nepřehledné řady článků.

ÚNOSCE BEZ PRÁVNÍ OCHRANY

Třetí pokus amerického pilota Barry Meekera přepravit pomocí helikoptéry východoněmecké uprchlíky z Československa přes Rakousko do NSR má nyní dohru v Praze. Jak známo, pro střelbu čs. bezpečnostních orgánů (případ se udál v hlubce 5 km u Lipenské přehrady) zůstal na místě Meekerův pomocník a ko-pilot Polák Tadeusz D. Kobrzenski a východoně-

mecká občanka Helga Neukirchner. Kobrzenski (27 let), zaměstnanec university v Marburgu žil v západním Německu jako "bezdomovec" a nemá tedy nárok na konzulární ochranu NSR. Jak sdělily byrokraticky přesné západoněmecké úřady. Čs. zahraniční ministerstvo informovalo západoněmecké zastupitelství v Praze o stavu vyšetřování a sdělilo, že Ko-

brzenski je "občanem německé národnosti bez státní příslušnosti." Mluví velvyslanectví NSR však označil zatčeného jako bezdomovce. V Praze se chystá soudní přelíčení.

Koncem srpna sdělil mluvčí čs. federálního ministerstva vnitra, že z dosavadního vyšetřování vyplývá, že celá akce byla připravována vojenskými a bezpečnostními orgány NSR. Podle čs. strany byl civilní vrtulník vybaven palubními zbraněmi včetně kulometu. "Palubních zbraní bylo také použito při střelbě na hlídce Pohraniční stráže, která použila zbraní až na svou obranu. tedy v době, kdy na ní bylo střeleno z vrtulníku. Tvrdší zákrok proti narušitelům čs. území nebyl podle vyjádření mluvčího ministerstva vnitra ČSSR použit proto, že by byly ohroženy životy našich a zahraničních rekreantů v oblasti Lipenské přehrady. Humánní postoj byl zaujat také proto, že přímo ve vrtulníku byli lidé, kteří by při ostřejším zákroku zahynuli."

Vláda NSR odmítla začátkem září československý protest. V jejím prohlášení se praví, že spolková vláda ani jiné státní orgány se na pomoci k útěku nepodílely a nebyly o něm informovány.

Pro svobodu pohybu v NSR není možné, ani dobře proveditelné pozorovat soukromá letadla při přeletu hranic. Pilot Barry Meeker prohlásil, že na palubě helikoptéry se žádné zbraně nenacházely. Sám byl při ostřelování vrtulníku zasažen a musel být ošetřován v nemocnici. Členové rakouské komise pro čs.-rakouské hraniční problémy vyslovili pak čs. členům politování nad celým případem, když došlo k porušení čs. území z rakouské strany.

OPĚT PAN TAU

Od 12. října do 28. prosince vždy v neděli odpoledne bude vysílán na prvním německém programu ARD dětský seriál natočený v čs.-západoněmecké koprodukcí "Pan Tau." Novou sérii natočenou v Praze a v okolí i na východoněmecké Rujaně v letech 1973-74 se navazuje na první třináctidílný seriál z roku 1970. Společný projekt byl natočen podle knihy Oty Hofmanna a v režii Jindřicha Poláka. Postavu německého hrdiny ve fráčku, v buřince a s bílým karafiátem v klopě udivujícího svými kouzelníckými kousky a fantazií vytvořil Oto Šimánek, herce pražských městských divadel. Série na pokračování, odehrávající se v malém domě na okraji Prahy, v němž žijí tři generace stála západoněmeckou televizí tři milióny marek. Prvá pokračování z r. 1970 získala řadu uznání na festivalech v Gottwaldově, Tcheřanu a Monte Carlu.

Tím pozoruhodnější je vzteklá reakce pražského rozhlasu, který pana Taura jednoznačně odmítá jako dílo buržoasní západoněmecké televize, s jehož duchem a hrdiny "nemáme naprosto nic společného" a pokud byl v Československu uveden, pak bohužel bez "ideologické korek-

Spejbl-Hurvíněk mrtvi

Autobus pražského divadla Spejbla a Hurvínka plný rekvizit a všech náhradních figur S & H vyhořel na zájezdu ve východním Německu. Zřejmě po špatně provedené opravě motoru v Postupimi explodovala benzínová nádrž a zničila celý divadelní inventář. Osoby nebyly zraněny. Není jisté pochyby, že si divadlo opatří náhradní inventář i loutky, ale vše si vyžádá čas. Lze si jen těžko představit pražská dětská divadla bez obou populárních figurek, na které si zvykla i cizina z četných zájezdů pražského souboru.

V únoru 1974 zemřel v Chebu i řezbářský otec obou postav Gustav Nosek ve stáří 86 let, který je vyřezal ve dvacátých letech a jevištní slávy se jim dostalo v Plzni u prof. Josefa Skupy v roce 1930. Velké obavy o osud divadla vznikly po Skupově smrti v roce 1957, ale jeho žák J. Kirchner se ukázal být hoden svého učitele. Josef Skupa obdržel za své služby čestný titul profesora a také státní pohřeb.

tury." Zvlášť nebezpečná je v této sérii prý mládež "s moderním střihem vlasů".

NOVÁ SEBEKRITIKA

V formě výňatků z čtenářského dopisu byla v odborářském deníku Práce uveřejněna sebekritika Václava Šimečka. Šimeček byl jedním z delegátů XIV. mimořádného (vysočanského) sjezdu KSČ, který byl tajně svolán hned po sovětské okupaci do ČKD v Praze; zde zastupoval Jihočeský kraj. Na sjezdu byl zvolen do nového ÚV a závěrem dne 22. srpna 1968 do nového předsednictva. V dopise píše, že v Československu neexistuje žádná politická opozice, ani v řadách vyloučených ze strany. Je přesvědčen, že "převážná většina" (normalizační terminologie) vyloučených členů strany podporuje současnou politiku KSČ a vlády. Obvykle je "profesionální politiky" Duběčka, Smrkovského a Kriegla, že zneužili dělníky pro své cíle. Zvlášť se obouje na Duběčka, jako neseřízného, nerozhodného a nešlechopného člověka k tomu, aby vedl stranu a stát, který nemá právo mluvit jménem vyloučených členů strany. V protokolech vysočanského sjezdu byl Václav Šimeček jiného názoru. Zde vytýká Duběčkovi, jak píše "při jeho prozíravosti, nás přeci jenom měl poslechnout, a že už litá soudruzi (měl na mysli Jakeše, Pastýřika, Pavlov-

ského, Mesteka aspoň. — pozn. red.), o kterých jsem mluvil, měli být dávno pryč." Dodává, že se nikdy nepropůjčí k tomu, při vědomí velké odpovědnosti a při vědomí vážnosti okamžiku, aby šel poděkovat SSSR za obsazení Československa. V r. 1969 byl Šimeček vyloučen ze strany. Zveřejnění dopisu, byl jen úryvkovitě není jisté bez zajímavosti. Práce by jej nemohla zveřejnit bez souhlasu strany a může být tedy chápán jako nabídka k smíření. V nenápadných poznámkách či projevech některých politiků se už delší čas objevují odkazy, že vylučování ze strany bylo příliš tvrdé, postihovalo nevinné nebo se při něm vyřizovaly dávno osobní spory. Navíc bůž splnit ještě další poslání, pokračování v útocích na Duběčka, kde stojí přeg Husákovým vedením komplikovaný problém. Kam s Duběčkem? Jedni volají po zatčení, druzí po jeho izolaci, domácím vězení až po vykázní ze země s celou rodinou. Ale jakákoliv perzekuce přinese čs. režimu a hlavně Brežněvovi nežádoucí echo doma i na Západě. Jaký názor se prosadí, záleží zřejmě od nejbližší mezinárodní politické situace.

—hr—

NOVÝ ČASOPIS V NĚMČINĚ

Pod názvem "L 76" má vycházet od března příštího roku nový časopis, na němž se bude podílet řada českých emigrantů. Už název L je odvozen od Literárních listů, které vznikly po zákazu Novotného režimu z Literárních novin a po sovětské okupaci vzaly na sebe pro redukovaný čas existence i redukovaný název s pouhým "L". Obchodním šéfem bude Tomáš Kosta, jinak obchodní šéf Europäische Verlagsanstalt v Kolíně n. Rýnem. Šéfredaktorské místo má převzít Jiří Pelikán z Říma

a v prvním čísle vyjdou příspěvky Oty Šíka a Eduarda Goldstückera vedle článku R. Garaudyho. Časopis s podnázvem "studie, dokumenty, reflexe a essaye k socialismu na Východě i Západě" vzniká z iniciativy německých spisovatelů Heinricha Bölla a Güntera Grasse a má sloužit idejím demokratického socialismu v nejšířím slova smyslu. Bude vycházet čtvrtletně o rozsahu 200 stran a v ceně 15 marek za číslo, k dostání ve všech knihkupectvích. Čtvrtletníkem se tak doplňuje německé vydání Listů, které začalo od dubna t. r. vycházet nově ve Frankfurtu.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu
naš restaurant
s českými a mezinárodními
specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAŘ ZE SUDU

Srdce Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chuťově upravuje mistr kuchař Vl. Matějka

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,
Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží